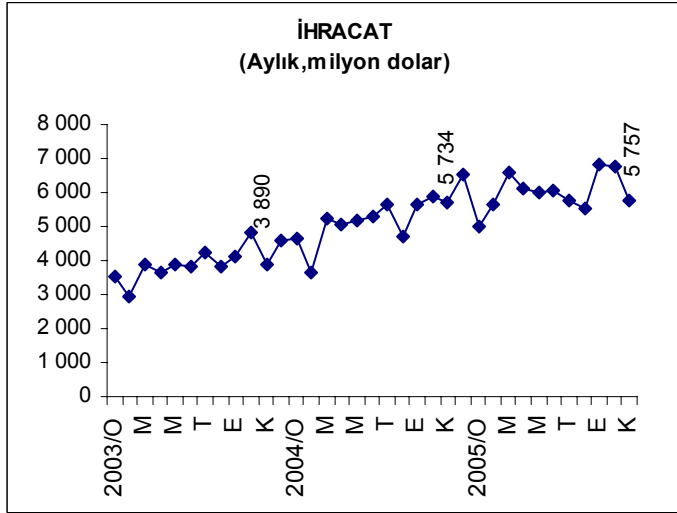

DIŞ TİCARET KASIM 2005

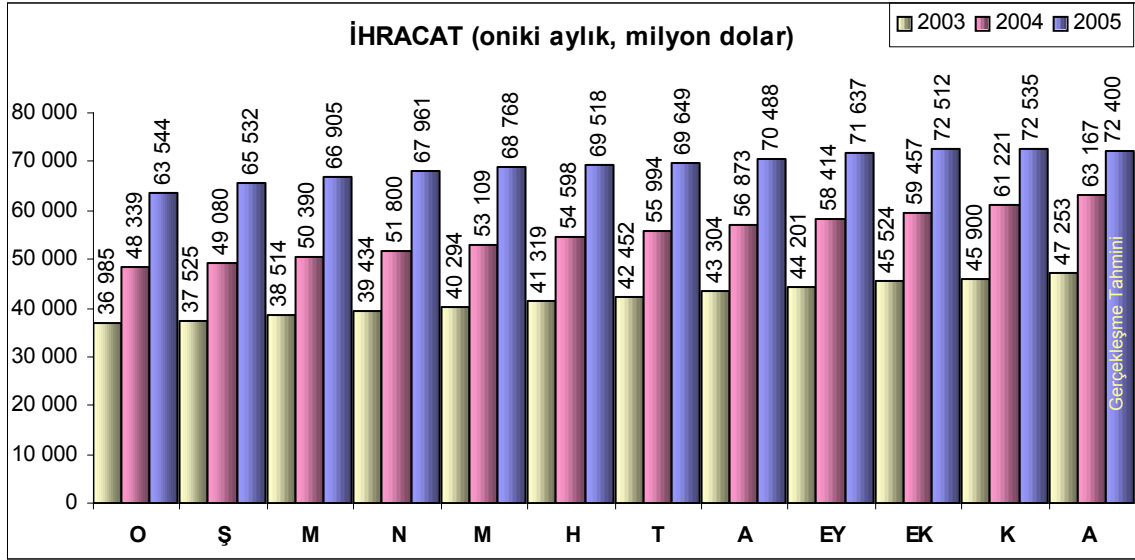
- 2005 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat binde 4, ithalat ise yüzde 9.1 artış kaydetti. Ocak-Kasım dönemindeki artış oranları ise sırasıyla yüzde 16.5 ve yüzde 20.1 olarak gerçekleşti.
- Kasım 2005 itibariyle 12 aylık kümülatif ihracat 72.5 milyar dolar olurken ithalat 115 milyar dolara, dış ticaret açığı ise 42.5 milyar dolara ulaştı. Böylece her üç göstergede de gerçekleşme tahmini aşılmış oldu.
- 12 aylık bazda 187.5 milyar dolara ulaşan dış ticaret hacminin 2005 sonu itibariyle GSMH'nin yüzde 53'ü civarında gerçekleşeceği anlaşılmaktadır.

İHRACAT

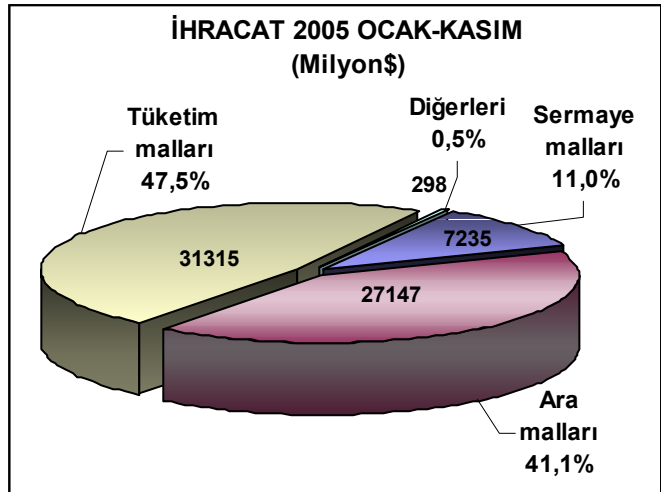
- Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre 2005 yılı Kasım ayında **ihracat** geçen yılın aynı ayına göre binde 4 oranında artarak 5 milyar 757 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. 2005 yılının **onbir aylık** döneminde yüzde 16.5 oranında artarak **65 milyar 994 milyon** dolar olan ihracat, son **12 aylık dönem itibariyle 72 milyar 535 milyon** dolar düzeyine ulaştı.

- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) kayıtlarına göre ihracat, **Aralık ayında** bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde **7.9 artışla 7 milyar 284 milyon dolar** oldu. Buna göre, **ihracat 2005 yılında geçen yıla göre yüzde 14.7 oranında artarak 73 milyar 426 milyon dolar düzeyine ulaşarak 72 milyar 400 milyon dolar olan yıl sonu gerçekleşme tahminini aştı.**

- 2005 yılı Ocak-Kasım döneminde **imalat sanayi ürünleri ihracatı** geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 15.8 oranında artarak **61 milyar 891 milyon dolar**, tarım ve ormancılık ürünleri ihracatı yüzde 29.6 oranında artarak 2.9 milyar dolar, madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ihracatı da yüzde 22.9 oranında artarak 716 milyon dolar oldu.

- Geniş kategorili mal sınıflamasına göre ise aynı dönemde **tüketim malları** ihracatı yüzde 14.8 oranında artarak **31.3 milyar dolara**, **ara malları** ihracatı yüzde 15.9 oranında artarak **27.1 milyar dolara**, **sermaye malları** ihracatı ise yüzde 25.6 oranında artarak **7.2 milyar dolara** yükseldi.

SEÇİLMİŞ FASILLARA GÖRE İHRACAT VE İHRACAT ARTIŞI (milyon \$)

	KASIM			OCAK-KASIM		
	2004	2005	ARTIŞ	2004	2005	ARTIŞ
Yenilen meyveler	229	279	50	1 668	2 231	563
Sebze ve meyve elde edilen müst.	107	117	10	865	1 147	282
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	141	125	- 16	1 258	2 271	1.012
Plastik ve mamulleri	119	141	22	1 191	1 558	367
Örme giyim eşyası	481	483	2	5 641	5 986	345
Örülmemiş giyim eşyası	349	333	- 16	4 083	4 423	340
Dokumaya elverişli mad.hazır eşya	169	157	- 13	1 676	1 790	114
Demir veya çelikten eşya	204	188	- 16	1 966	2 450	485
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar	351	406	55	3 694	4 667	973
Elektrikli makina ve cihazlar	506	540	34	4 226	4 774	548
Kara taşıtları ve bunların aks.ve par.	723	695	- 29	7 338	8 653	1.315
Gemiler, suda yüzen taşıtlar	76	150	74	608	1 120	512
12 Fasil toplam	3 456	3 614	158	34 214	41 070	6.856
Genel toplam	5 734	5 757	23	56 626	65 994	9.368

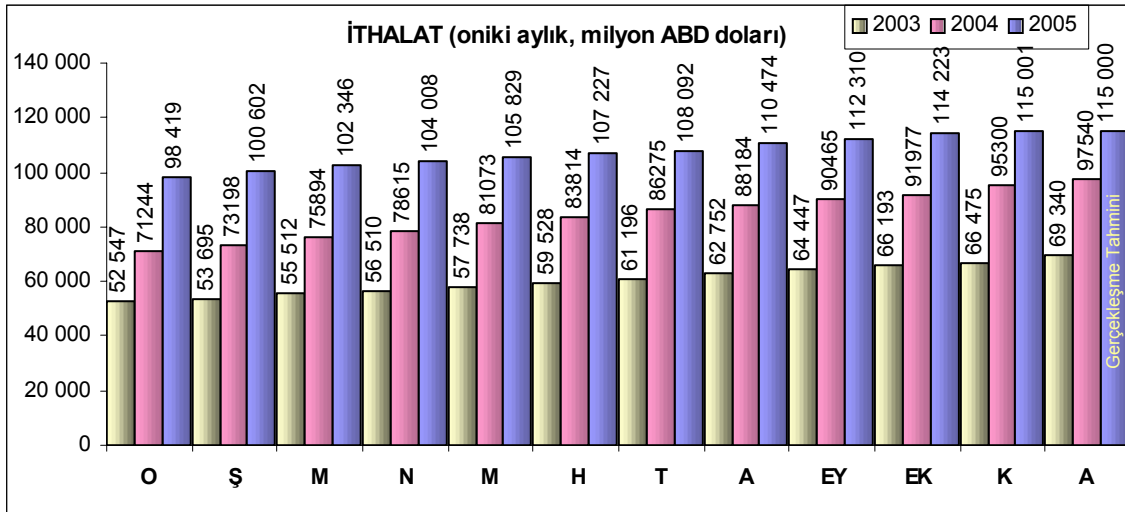
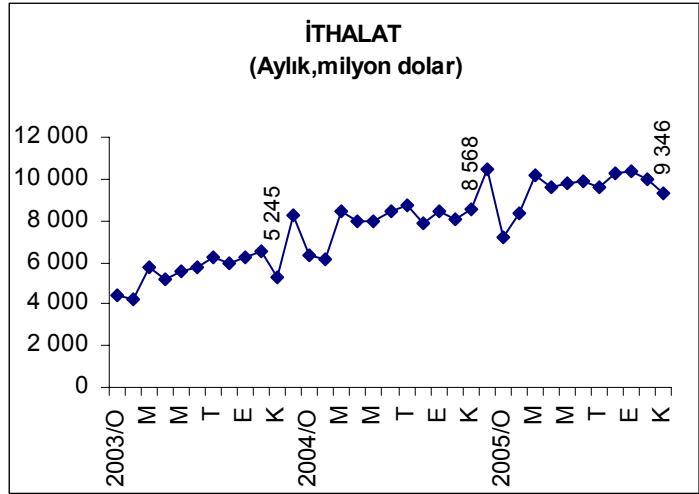
- Ocak-Kasım 2005 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen ihracat artışının yüzde 73,2'si yandaki tabloda belirtilen 12 fasıl kalemden kaynaklanmıştır.

- Ocak-Kasım 2005 döneminde ihracatın yüzde 52.3'ü (34.5 milyar dolar) AB ülkelerine gerçekleştirilirken en çok ihracat yapılan ilk beş ülke Almanya (8.5 milyar dolar),

İngiltere (5.3 milyar dolar), İtalya (5 milyar dolar), ABD (4.4 milyar dolar) ve Fransa (3.4 milyar dolar) oldu.

İTHALAT

• İthalat 2005 yılı Kasım ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9.1 oranında artarak **9 milyar 346 milyon dolar** düzeyinde gerçekleşti. Böylece 2005 yılının **ilk onbir aylık döneminde** yüzde 20.1 oranında artarak **104 milyar 527 milyon dolar** olan ithalat, son 12 aylık dönem itibariyle 115 milyar 1 milyon dolar düzeyine yükseldi.

• 2005 yılı Ocak-Kasım döneminde imalat sanayi ürünleri ithalatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 17.6 oranında artarak 84.3 milyar dolara, madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ithalatı yüzde 48.1 oranında artarak 14.6 milyar dolara yükseldi. Tarım ve ormancılık ürünleri ithalatı ise yüzde 0.2 oranında artarak 2.5 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Böylece, 2002 yılından itibaren tarım ürünleri ithalatının altında seyreden tarım ürünleri ihracatı, bu dönemde ithalat rakamını aşmış oldu.

İTHALATIN GENİŞ KATEGORİLİ MAL SINIFLAMASINA GÖRE DAĞILIMI (Milyon dolar)

	YILLIK			OCAK-KASIM		
	2003	2004	Değişim (%)	2004	2005	Değişim (%)
YATIRIM (SERMAYE) MALLARI	11 326	17 397	53,6	15 288	17 897	17,1
HAMMADDE (ARA MALLAR)	49 735	67 549	35,8	60 392	73 764	22,1
Sanayi için işlem görmüş hammaddeler	24 105	33 407	38,6	29 723	35 823	20,5
İşlem görmemiş yakıt ve yağlar	5 718	7 329	28,2	6 617	13 141	98,6
Yatırım mallarının aksam ve parçaları	4 840	6 432	32,9	5 832	6 022	3,3
Taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları	3 942	6 544	66,0	5 930	6 742	13,7
TÜKETİM MALLARI	7 813	12 100	54,9	10 910	12 365	13,3
Binek otomobilleri	2 220	4 214	89,8	3 764	3 652	-3,0
Dayanıklı tüketim malları	917	1 440	57,0	1 295	1 649	27,3
Yarı dayanıklı tüketim malları	1 265	1 911	51,0	1 743	2 277	30,6
Dayanısız tüketim malları	2 355	3 184	35,2	2 902	3 091	6,5
TOPLAM	69 340	97 540	40,7	87 066	104 527	20,1

• Ocak-Kasım 2005 döneminde ithalattaki artış ara malları ile dayanıklı ve yarı dayanıklı tüketim malı ithalatlarındaki artıştan kaynaklanmış, bu dönemde geçen yılın aynı dönemine göre ara malları ithalatı yüzde 23.9, dayanıklı tüketim malı ithalatı yüzde 28 ve yarı dayanıklı tüketim malı ithalatı ise yüzde 32.8 oranında artış göstermiştir. Ara mallar grubunda yer alan **ham petrolün de yer aldığı işlem görmemiş yakıt ve yağlar kalemindeki yüzde 98.9'luk artış dikkat çekmektedir.**

SEÇİLMİŞ FASILLARA GÖRE İTHALAT VE İTHALAT ARTIŞI (milyon \$)

• Seçilmiş fasıllar bazında bakıldığında Ocak-Kasım 2005 döneminde gerçekleşen 17 milyar 461 milyon dolar ithalat artışının önemli bir kısmının (% 85.4) yandaki tabloda belirtilen 12 fasıl kaleminden

	KASIM			OCAK-KASIM		
	2004	2005	ARTIŞ	2004	2005	ARTIŞ
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	1 368	1 943	575	12 715	18 883	6 168
Organik kimyasal ürünler	271	226	- 45	2 694	3 199	505
Eczacılık ürünleri	231	226	- 5	2 480	2 580	99
Plastik ve mamulleri	445	455	11	4 280	5 281	1 001
Kağıt ve karton	139	142	3	1 371	1 593	222
İnci, kıymetli taş ve metal mamul, made	232	192	- 40	3 365	3 961	596
Demir ve çelik	824	619	- 204	6 994	8 495	1 501
Demir veya çelikten eşya	86	87		819	1 069	250
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar	1 193	1 325	131	11 844	14 530	2 687
Elektrik makina ve cihazlar	754	909	154	7 487	8 540	1 053
Kara taşıtları ve bunların aks.ve par.	894	985	91	9 176	9 269	93
Gemiler, suda yüzen taşıtlar	30	20	- 10	369	1 107	737
12 Fasıl toplam	6 466	7 128	662	63 594	78 507	14 913
Genel toplam	8 568	9 346	778	87 066	104 527	17 461

kaynaklandığı görülmektedir. Bu grup içerisinde ise ham petrolün de içinde bulunduğu mineral yakıt ve yağlar kalemindeki artış toplam ithalat artışının yüzde 35.3'ünü oluşturmuştur.

HAM PETROL İTHALATI

		Değer	Miktar	Ton Fiyatı	Varil Fiyatı
		000\$	Ton	Ton (\$)	Varil (\$)
Ocak-Kasım	2000	3 726 193	18 811 466	198,1	26,8
	2001	3 635 595	21 278 885	170,9	23,2
	2002	3 725 642	21 818 351	170,8	23,1
	2003	4 412 700	22 294 066	197,9	26,8
	2004	5 572 451	21 927 542	254,1	34,4
	2005	7 941 179	21 585 039	367,9	49,9

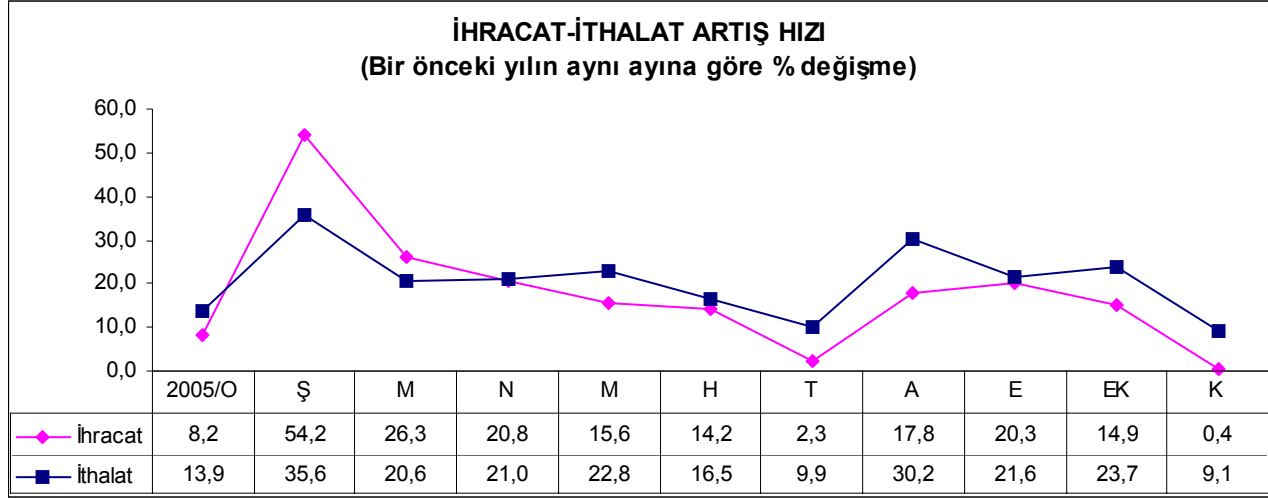
• Mineral yakıt ve yağlar kalemi içerisinde yer alan **ham petrol ithalatı** 2004 yılının ilk onbir ayında 5 milyar 572 milyon dolar iken 2005 yılının aynı döneminde **2 milyar 369 milyon dolar artışla 7 milyar 941**

milyon dolara ulaşmıştır. Söz konusu dönemde ithal edilen petrol miktar olarak azalmasına rağmen fiyatlardaki yükselme artışta etkili olmuştur.

EN ÇOK İTHALAT YAPILAN 15 ULKE (Milyon Dolar)

	Yıllık			2002-2004 (%)	Ocak-Kasım		2004-2005 (%)
	2002	2003	2004		2004	2005	
Almanya	7 042	9 453	12 516	77,7	11 176	12 137	8,6
Rusya	3 892	5 451	9 033	132,1	7 782	11 432	46,9
İtalya	4 097	5 472	6 866	67,6	6 162	6 773	9,9
Çin	1 368	2 610	4 476	227,1	3 941	6 034	53,1
Fransa	3 053	4 164	6 201	103,1	5 698	5 343	-6,2
A.B.D.	3 099	3 496	4 745	53,1	4 255	4 821	13,3
İsviçre	2 143	2 968	3 405	58,9	3 040	3 798	24,9
İngiltere	2 438	3 500	4 317	77,1	3 889	4 239	9,0
UKrayna	991	1 332	2 509	153,2	2 225	2 388	7,3
Japonya	1 466	1 927	2 684	83,2	2 386	2 805	17,5
İspanya	1 419	2 004	3 254	129,3	2 914	3 197	9,7
Güney Kore	900	1 312	2 573	185,7	2 291	3 112	35,8
İran	921	1 861	1 962	113,0	1 822	3 175	74,2
Romanya	662	956	1 700	156,8	1 516	2 035	34,2
Suudi Arabistan	794	969	1 232	55,1	1 084	1 745	60,9
A- 15 Ülke Toplam	34 284	47 475	67 472	96,8	60 180	73 034	21,4
B- Genel Toplam	51 554	69 340	97 540	89,2	87 066	104 527	20,1
A/B	66,5	68,5	69,2	4,0	69,1	69,9	1,1

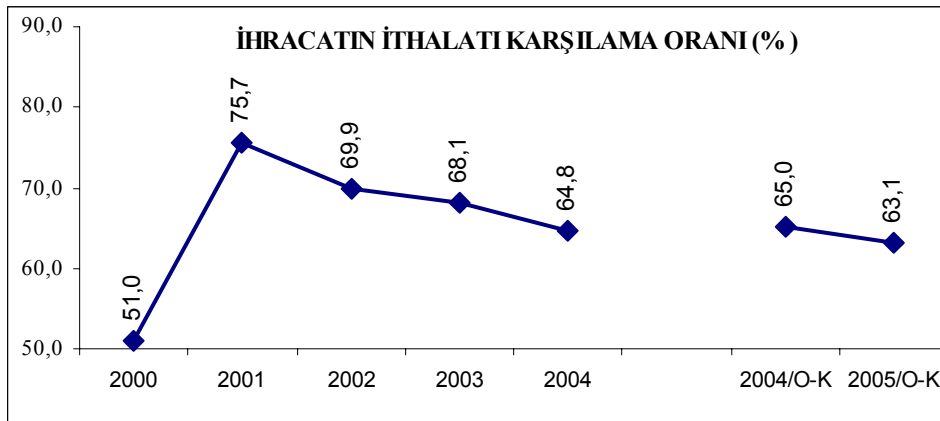
- Ocak-Kasım 2005 döneminde ithalatın yüzde 42.2'si (44.1 milyar dolar) AB ülkelerinden gerçekleştirilirken en çok ithalat yapılan ilk on beş ülkeden ithalat 73 milyar 34 milyon dolar ile toplam ithalatın yüzde 69,9'u seviyesinde gerçekleşti. **En çok ithalat yaptığımız ülkeler arasında yer alan Rusya, Çin, Güney Kore, İran, Romanya ve Suudi Arabistan'dan yapılan ithalattaki yüksek oranlı artışlar dikkat çekmektedir.**

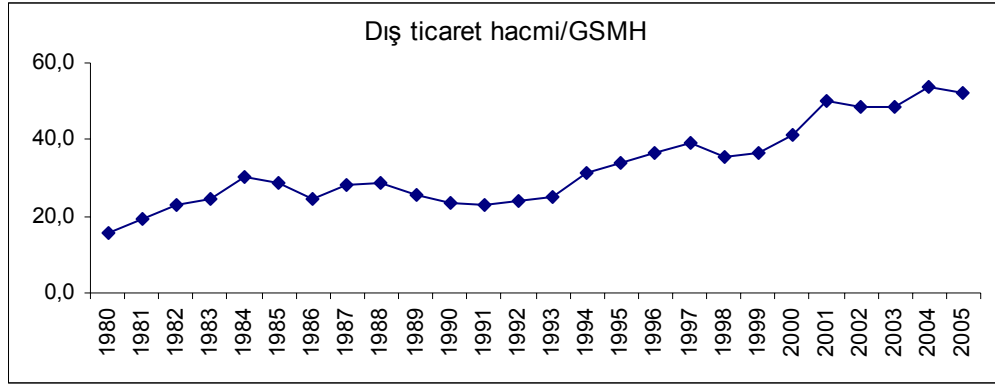
- 2005 yılının Şubat ve Mart aylarında ihracat artış hızı ithalat artışının üzerinde seyrederken Nisan ayı itibariyle artış oranları eşitlenmiş Mayıs sonrasında ise ithalattaki artış oranları ihracat artışlarının üzerinde seyretmiştir. Eylül ayında ithalat ve ihracat arasındaki makas kapanma eğilimine girdiyse de Ekim ayından itibaren yeniden açılmış olduğu dikkat çekmektedir.

DIŞ TİCARET HACMİ VE DIŞ TİCARET AÇIĞI

- 2004 yılının Ocak-Kasım döneminde 30 milyar 439 milyon dolar olan **dış ticaret açığı** 2005 yılının aynı döneminde yüzde 26.6 oranında artarak 38 milyar 532 milyon dolara yükseldi. **12 aylık kümülatif dış ticaret açığı** ise 2004 sonunda 34 milyar 373 milyon dolar iken 2005 Kasım ayında 42 milyar 466 milyon dolara yükseldi.

- İhracatın ithalatı karşılama oranı ise 2004 yılının Ocak-Kasım döneminde yüzde 65 iken 2005 yılının aynı döneminde yüzde 63.1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

- 2004 yılının Ocak-Kasım döneminde 143.7 milyar dolar olan **dış ticaret hacmi** 2005 yılının aynı döneminde yüzde 18.7 oranında artarak 170.5 milyar dolara, 12 aylık bazda da 187.5 milyar dolara yükseldi.
- Dış ticaret hacminin GSMH'a oranı 1980 yılında yüzde 15.8 iken 1990 yılında yüzde 23.4'e, 2000 yılında yüzde 41.1'e ve 2002 yılında da yüzde 48.4'e yükselmiştir. 2005 sonu itibariyle dış ticaret hacminin GSMH'ın yüzde 53'ü civarında gerçekleşeceği anlaşılmaktadır.